

Antoni Maria Badia i Margarit va néixer a Barcelona l'any 1920. Va estudiar l'ensenyament primari i el batxillerat a la Mútua Escolar Blanquerna i la carrera de Filosofia i Lletres a la Universitat de Barcelona; simultàniament assistia a les classes clandestines del Estudis Universitaris Catalans. Llicenciat en Filologia Romànica l'any 1943, el setembre d'aquell mateix any va començar la tasca docent a la Universitat de Barcelona com a professor ajudant. Els seus interessos científics durant els primers anys s'encaminen cap a la gramàtica històrica i la dialectologia, i l'any 1945 es doctora a la Universitat de Madrid amb la tesi *Los complementos pronominaloadverbiales derivados de IBI e INDE en la Península Ibérica*, treball dirigit per Dámaso Alonso i publicat l'any 1947.

Al mateix temps que s'inicia la seva etapa docent a la Universitat de Barcelona, comença també la col·laboració científica amb diferents institucions i, sense deixar de banda l'interès inicial per la dialectologia i per la gramàtica històrica, enceta diferents treballs sobre fonètica i fonologia catalanes, primer, al laboratori de la Universitat de Coïmbra i, després, al de la Universitat de Zuric. L'any 1946 ingressa com a col·laborador del Consejo Superior de Investigaciones Científicas; el mateix any comença a participar en les activitats de l'Institut d'Estudis Catalans, primer com a membre de junta de la Societat Catalana d'Estudis Històrics i, a partir de 1968, com a membre numerari de la Secció Filològica, secció de la qual serà president entre 1989 i 1995. L'any 1948 guanya per oposició la càtedra de Gramàtica Històrica Espanyola a la Universitat de Barcelona i obté el Premi Antonio de Nebrija pel treball *El habla del Valle de Bielsa*. L'any 1951 publica en castellà la *Gramática històrica catalana*, que continua sent l'obra de referència en aquest àmbit. L'any 1955 és nomenat membre numerari de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona i l'any següent entra a formar part de la junta de govern de la Société de Linguistique Romane, de la qual serà vicepresident l'any 1965, president el 1968, membre d'honor a partir de 1971 i president d'honor a partir de 1989. L'any 1962 publica també en castellà la *Gramática catalana*, una altra de les obres de referència en el marc de la descripció lingüística del català. Gràcies a les seves gestions, es va crear l'any 1961 la primera càtedra de Llengua i Literatura Catalana a la Universitat de Barcelona, i posteriorment, l'any 1974, el Departament de Llengua Catalana, del qual va ser el primer director; en aquest departament va ocupar la càtedra de Gramàtica Històrica Catalana des de l'any 1977 fins a la seva jubilació, l'any 1986. L'any 1965 va ser nomenat membre corresponent de la Real Academia Española.

Amb la publicació l'any 1964 de *Llengua i cultura als Països Catalans* s'enceta una nova projecció de la seva activitat científica cap als aspectes sociològics de la llengua i comença a prendre forma el seu interès per la sociolingüística, que culmina amb la publicació l'any 1969 de *La llengua dels barcelonins. Resultats d'una enquesta sociològico-lingüística*, i, posteriorment amb la creació del Grup Català de Sociolingüística, del qual fou president entre 1974 i 1991. També entre els anys 1963 i 1964 inicia la preparació del qüestionari per a les enquestes de l'*Atles lingüístic del domini català*.

Durant l'abril de 1968, i gràcies a les seves relacions internacionals, es va celebrar en el Centre de Philologie Romane d'Estrasburg un primer congrés de filòlegs estudiosos del català, que va tenir continuïtat amb un segon congrés a Amsterdam l'any 1970. Són els dos primers congressos de l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes, fundada a Cambridge l'any 1973, de la qual fou el primer president i de la qual ha estat conseller des de 1985.

L'any 1978 comença una nova etapa de gestió acadèmica. És elegit rector de la Universitat de Barcelona, càrrec que exerceix durant tres mandats consecutius, fins l'any 1986, any de la seva jubilació; llavors és nomenat rector honorari. Durant el seu mandat aquesta universitat va redactar uns nous estatuts, basats en la representació democràtica i en l'autonomia acadèmica.

Ha estat professor convidat o visitant a les universitats de Munic, Heidelberg, Georgetown, Madison de Wisconsin i la Sorbona de Paris, i ha estat nomenat *doctor honoris causa* per les universitats de Salzburg, Toulouse-Le Mirail, Sorbona (Paris IV), Perpinyà, Rovira i Virgili, Alacant, les Illes Balears, Barcelona, i pel Knox College d'Illinois. A més del premis esmentats, ha estat també guardonat amb l'Encomienda de la Orden de Alfonso X el Sabio (1953), el Premi Pompeu Fabra de l'Institut d'Estudis Catalans (1967), la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya (1986), el Premi Ciutat de Barcelona d'investigació (1986), el Premi d'Honor de la Fundació Jaume I (1995), el Premi de la Fundació Catalana per a la Recerca (1996), la Medalla al Mèrit Científic de l'Ajuntament de Barcelona (1999), el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes (2003) i la Medalla d'Or de la Generalitat de Catalunya (2012).

Dra. Lídia Pons i Griera
Catedràtica jubilada del Departament de Filologia Catalana de la U Barcelona